

Onderwerp Ontwerp kadernota cultuur ter kennisgeving

Steller J.E.D. van der Broek

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 63 13 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 5042213

Datum 03-06-2015 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Zoals u weet, geven we ons cultuurbeleid vorm in een 4-jarige cultuurnota. Per 2017 loopt onze huidige cultuurnota *Cultuurstad Groningen. Tegen de stroom in af*. De eerste stap op weg naar een nieuwe cultuurnota is het formuleren van een kadernota. Hierin geven we aan wat we op cultuurgebied willen bereiken. In de cultuurnota die hierop volgt, leggen we vast hoe we dat willen doen. Bijgevoegd treft u ter kennisname de concept versie aan van onze kadernota cultuur voor de periode 2017-2020, getiteld *Cultuurstad Groningen. City of Talent*.

In deze brief vatten wij eerst kort de ambities samen die we in de concept kadernota hebben vastgelegd. Vervolgens geven we aan hoe we in het proces rond de kadernota en de cultuurnota samenwerken met onze partners. We sluiten onze brief af met het een overzicht van het verdere proces.

Ambities kadernota

Samen met onderwijs is cultuur dé pijler van de stad Groningen. Dankzij een divers en hoogwaardig cultuuraanbod hebben we een vaste plek in de top 5 van nationale cultuursteden. De komende cultuurnotaperiode willen wij deze positie bewaken. We blijven investeren in cultuur en willen uitbouwen waar we sterk in zijn. We hebben hiervoor in ons collegeakkoord 2014-2018 structureel extra geld gereserveerd.

Ons brede en diverse cultuuraanbod zorgt nu al voor veel interessante 'crossovers'. De komende jaren zien wij hiervoor nog meer kansen, niet alleen binnen de sector, maar ook daarbuiten. Zo kan cultuur nieuwe of sterkere verbindingen aangaan met de kenninstellingen of het bedrijfsleven en een belangrijke bijdrage leveren aan maatschappelijke vraagstukken als zorg en krimp.

Een andere kracht van cultuurstad Groningen is talentontwikkeling. Als 'City of talent' met veel culturele vakopleidingen en een goed cultureel klimaat willen we cultuurtalent ruim baan geven. Hiervoor willen we samen met de cultuursector een masterplan ontwikkelen dat dit talent nog beter ondersteunt en faciliteert, zodat we Groningen nog meer kunnen neerzetten als dé stad voor cultuurtalent. De basis voor deze aanpak is reeds gelegd met onze inzet rond het Grand Theatre.

We kiezen in de kadernota *Cultuurstad Groningen. City of Talent* voor het behouden en verder uitbouwen van onze culturele kracht. De belangrijkste ambities op een rij:

- Talentontwikkeling als speerpunt. We ontwikkelen een nieuw stadsprogramma talentontwikkeling.
- Nieuwe verbindingen voor cultuur, zoals met stadsontwikkeling, kennisinstellingen, bedrijfsleven en het maatschappelijk domein.
- Behoud van onze plek als cultuurstad in de nationale top 5.
- Samen met Rijk en provincie verder investeren in cultuureducatie op school.
- Benoemen van een culturele basisinfrastructuur ('Cultuurpijlers'), waarmee we langjarige principeafspraken willen maken.
- Meer flexibele ruimte in het cultuurbudget om te kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen en nieuwe initiatieven.
- Versterken van het openbare karakter van kunstuitingen, de stad zetten we in als podium.

Samenwerking met partners

Voor het opstellen van kadernota en cultuurnota trekken we op met het cultuurveld en de collega-overheden. Zo is het cultuurveld geconsulteerd via het cultuurdebat *Kunst Connected Noord Nederland* tijdens Eurosonic Noorderslag. Ook waren er, al dan niet met de provincie, deelsessies over onderwerpen als talentontwikkeling en de maatschappelijke inzet van cultuur. Tot slot is een interactieve bijeenkomst voor het hele cultuurveld en uw raad georganiseerd.

Onze procedure hebben we zoveel mogelijk afgestemd met de provincie en het Rijk. Zo hoeven meervoudig gesubsidieerde instellingen met slechts één format te werken en komt de Kunstraad voor de stad en de provincie met een integraal cultuurnota-advies. Met de provincie trekken we ook inhoudelijk samen op. Zo bevatten beide kadernota's een aantal gelijke speerpunten en doelstellingen, waarmee we elkaars beleid zoveel mogelijk willen aanvullen en versterken.

Vervolg

Deze concept- kadernota stellen wij van 10 juni tot en met 14 juli open voor inspraak. Ook vragen wij de Kunstraad Groningen een advies. De opbrengst van beide trajecten verwerken we in de definitieve kadernota, inclusief de vragen die we aan de Kunstraad willen formuleren ten behoeve van het latere cultuurnota-advies. De definitieve kadernota leggen we uw raad ter vaststelling voor op 28 oktober van dit jaar. Daarna start het traject voor de cultuurnota 2017-2020. In de kadernota is het volledige proces rond kadernota en cultuurnota opgenomen.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

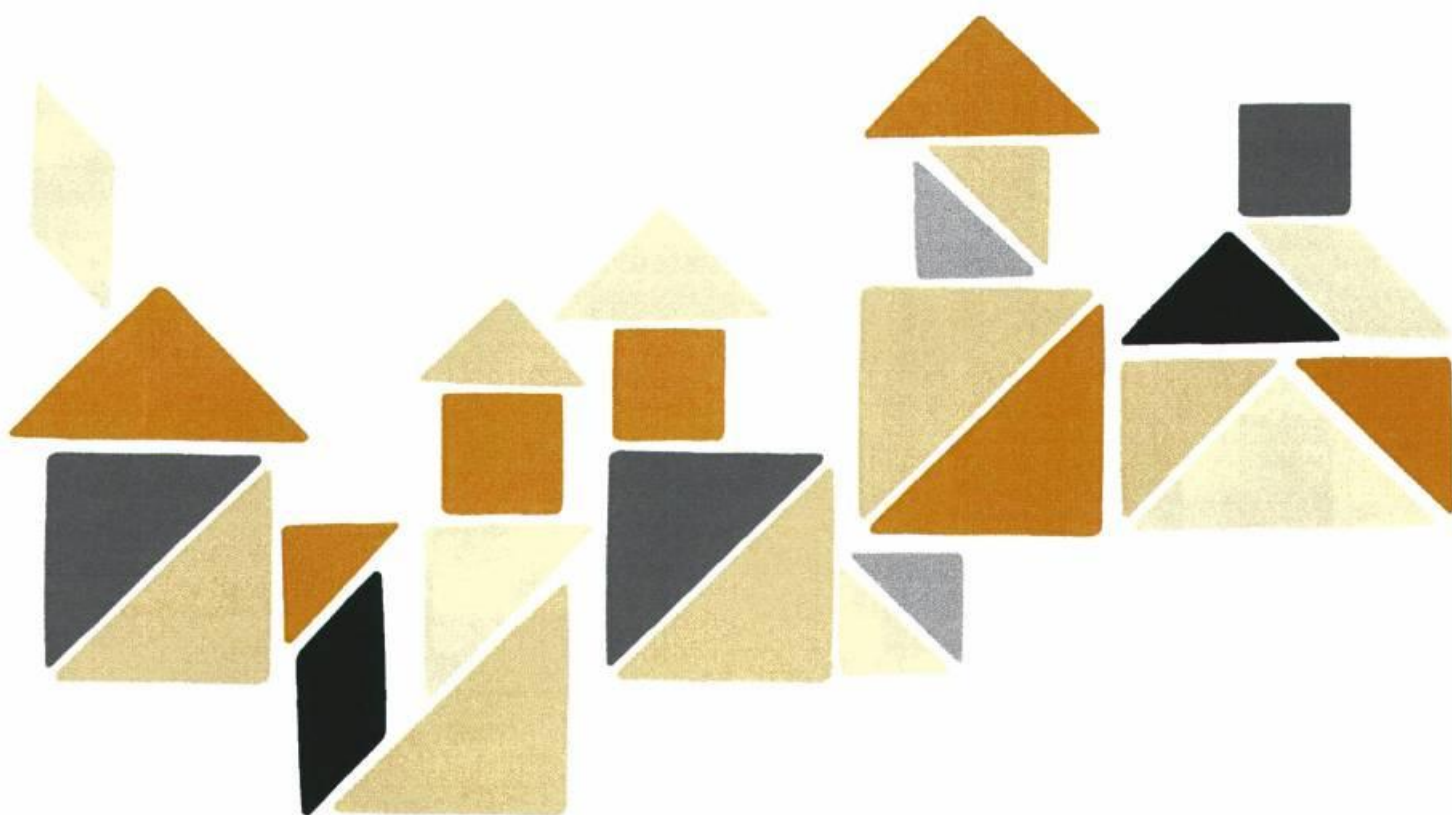
CULTUURSTAD GRONINGEN CITY OF TALENT

2017
2020

CONCEPT KADERNOTA CULTUUR
GEMEENTE GRONINGEN

De kadernota is vormgegeven voor **Julia de Jong** (1986), grafisch ontwerper en organisator van kunstprojecten voor festivals en evenementen. Ze is zeefdrukker bij poppodium Vera en ontwerpt daarnaast o.a. voor galerie with tsjalling en Sign. Daarnaast organiseert en cureert ze kunstprojecten voor o.a. Jonge Harten Theaterfestival. Meer informatie: www.julijaja.nl

---

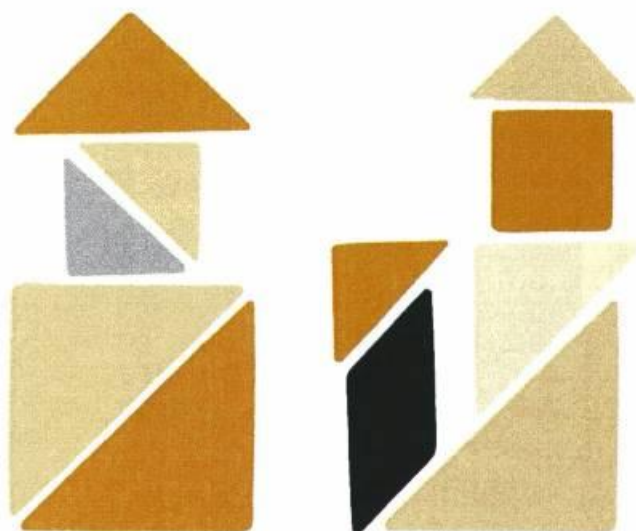

VOORWOORD

DE WAARDE VAN CULTUUR

Kunst en Cultuur kan veel persoonlijke waarde hebben. Voor mij is dat het theater. Voor ik het leerde kennen was ik wat verlegen en weifelend. Dankzij het theater leerde ik over mijn onzekerheden heen te stappen, mijn gedachten te structureren en te verbeelden. Ik leerde mezelf op een andere manier kennen, op een leukere manier, vond ik zelf. Zonder het theater was ik nooit in de politiek terecht gekomen. Ik ben het veel verschuldigd. Die waarde van cultuur gun ik elke Groninger. Daar zet ik mij graag voor in, met cultuurbeleid dat oog heeft voor de ontwikkeling van alle Stadgers, van jong tot oud, van amateur tot professional, op school, op onze podia en in onze openbare ruimte. Want kunst en cultuur zijn vanzelfsprekende ingrediënten van een rijk leven en een fijne stad. Dat is waar Groningen nu en straks voor staat.

Paul de Rook, wethouder Cultuur

CULTUURSTAD

GRONINGEN

Groningen is een aantrekkelijke cultuurstad met een authenticiteit en hoogwaardig culturaanbod. Dit aanbod is groot en divers, waardoor er voor iedereen iets te beleven is. Cultuur leeft in Groningen. Een groot deel van de Stadgers werkt in de creatieve sector, geniet als consument van cultuur of zet zich in als vrijwilliger. Voor ons staat de artistieke waarde van cultuur voorop. Hieruit kunnen andere waarden volgen, zoals maatschappelijke of economische, maar zonder intrinsieke waarde kan er geen extrinsieke zijn. We vinden cultuur belangrijk omdat het verrijkt, verrast en schoonheid kan bieden. Via cultuur kunnen we meer inzicht krijgen in onszelf en in anderen, maar bijvoorbeeld ook in het verleden en de toekomst. Daardoor voelen we ons gelukkiger en verbonden met de mensen en de wereld om ons heen. Cultuur heeft ook waarde voor de stad als geheel. Het trekt toeristen, bedrijven en nieuwe bewoners, houdt ons centrum aantrekkelijk en maakt wijken prettiger om in te wonen. Ook biedt cultuur kans om vraagstukken in bijvoorbeeld de zorg, de wijken of de industrie op een nieuwe manier te benaderen. De nabijheid van cultuur heeft zelfs een positieve invloed op de waarde van onze huizen¹. Als 'jonge' stad heeft Groningen een bruisend studentenleven en vooraanstaande vakopleidingen en kennisinstellingen. Dat draagt bij aan de toestroom van talent, dat we tot bloei willen laten komen met broedplaatsen en een cultuursector die hier goed op is ingesteld. We zijn een City of Talent, met uitstraling in de Ommelanden, Nederland en ver daarbuiten. Dit alles maakt ons trots op cultuurstad Groningen en dat dragen we de komende jaren weer vol overgave uit.

¹ Gerard Marlet, *Muziek in de stad. Het belang van podiumkunsten, musea, festivals en erfgoed voor de stad* (VOC Uitgevers, 2010)

UITDAGINGEN

VOOR DE STAD &
DE CULTURELE INFRASTRUCTUUR

Met onderwijs is cultuur dé pijler onder de stad Groningen². In 2012, toen de Atlas van Gemeenten in zijn ranglijst van cultuursteden het totale culturaanbod meerekende in plaats van, zoals nu, alleen de podiumkunsten, bezette Groningen zelfs de 2e plek. Deze positie danken we in de 1e plaats aan de diversiteit van ons aanbod en de in veel disciplines complete culturele keten. Dat biedt veel kansen op een breed publiek en bijzondere samenwerkingen. Inspirerende voorbeelden zijn Young Grunn Artist, het programma voor talentontwikkeling voor jonge Groninger beeldend kunstenaars van Groninger Museum en NP3, en het historische theaterspel Drama achter de gevel van Groninger Museum, Noordelijk Scheepvaartmuseum en Groninger Archieven. Wel zien we dat cultuur soms nog teveel op zichzelf is gericht. Dat heeft er mede toe geleid dat kunst en cultuur de afgelopen jaren bij het publiek aan waarde hebben ingeboet³. Anderzijds waren de afgelopen jaren voor de cultuursector niet gemakkelijk. Er waren bezuinigingen op subsidies en door de crisis kon het bedrijfsleven minder in cultuur investeren dan voorheen⁴. Onze cultuursector heeft zich echter veerkrachtig en innovatief getoond en een goed aanbod overeind kunnen houden⁵. Ook als stad staan we voor grote uitdagingen. Veranderingen in het sociale domein vragen meer initiatief en zelfstandigheid van Stadgers. Dat is geen eenvoudige opgave, maar we willen dat in Groningen iedereen kan blijven meedoen. Kunst en cultuur kunnen hieraan bijdragen. We zien dat de kwaliteit, omvang en diversiteit van ons culturaanbod fundamenteel is voor het imago en de leefbaarheid van onze stad. We willen deze kracht behouden, waar mogelijk versterken en zoveel mogelijk benutten. Wij vinden cultuur voor Groningen van onverminderd belang en blijven hierin investeren.

² Gerard Marlet, Roderik Ponds en Clemens van Woerkens, *Het belang van cultuurstad Groningen* (Atlas van Gemeenten, 2011)

³ Raad voor Cultuur, *De Cultuurverkenning. Ontwikkelingen en trends in het culturele leven in Nederland*, (juni 2014)

⁴ Ministerie van OCW, *Cultuur in beeld 2014*

⁵ Kunstraad Groningen, *Evalueren en vooruit kijken. Evaluatierapport eerste jaar gemeentelijke cultuurnota 2013-2016*

LEESWIJZER

In deze nota gaan we in op de ambities die we op cultuurgebied hebben en op onze strategieën om hier samen met het veld aan te werken. We geven richting aan ons toekomstig cultuurbeleid en vragen culturele partners op basis hiervan hun beleidsplannen voor de periode 2017-2020 te formuleren. De huidige cultuurnotaperiode 2013-2016 loopt af op 31 december 2016. Per 1 januari 2017 gaat de nieuwe cultuurnota in, voor de periode 2017-2020. Deze kadernota cultuur gaat vooral over *wat* wij in die periode met cultuurstad Groningen willen bereiken. De hieruit volgende cultuurnota gaat over *hoe* we dit als gemeente samen met onze partners willen doen en hoe wij ons budget hiervoor inzetten.

Onze raad stelt de definitieve kadernota oktober van dit jaar vast. Voorafgaand hieraan stellen wij de conceptnota open voor inspraak en vragen we de Kunstraad Groningen om advies. Het resultaat van beide trajecten nemen we mee in de specifieke vragen die we aan de Kunstraad willen formuleren ten behoeve van het latere cultuurnota-advies. De criteria waarmee de Kunstraad straks de culturele beleidsplannen beoordeelt zijn daarom nog geen onderdeel van deze conceptkadernota, zoals we die nu vrijgeven voor inspraak. Het volledige proces rond onze cultuurnota 2017-2020 vindt u aan het eind van deze nota.

Voor deze concept kadernota hebben we onze cultuursector geraadpleegd en de opbrengst in deze nota verwerkt. Ook hebben we onze procedure zoveel mogelijk afgestemd met de provincie en het Rijk. Zo hoeven meervoudig gesubsidieerde instellingen slechts één format in te vullen en komt de Kunstraad voor de stad en de provincie met een integraal cultuurnota-advies. Ook inhoudelijk trekken we met de provincie op. Zo geven beide kadernota's een aantal gelijke speerpunten en doelstellingen te lezen, waarmee we elkaars beleid zoveel mogelijk willen aanvullen en versterken.

Als stad hebben we voor de komende jaren de volgende ambities:

- 1 - Zorgen voor een bruisende stad
- 2 - Zorgen voor een City of Talent
- 3 - Kunst en cultuur voor iedereen
- 4 - Cultuur over grenzen heen

Museumvisie

In de cultuurnotaperiode 2013-2016 hebben we voor onze musea ingezet op de volgende doelen:

- de geschiedenis van Groningen beter onder de aandacht brengen van een groot publiek;
- de collectie Groningen vaker tonen;
- een betere samenwerking binnen de sector, enerzijds om de kwaliteit te verbeteren, anderzijds om efficiencyvoordelen te behalen.

Deze ambities gelden nog steeds. De afgelopen periode zijn hiertoe de nodige stappen gezet en de komende maanden willen we samen met de musea en de erfgoedinstellingen werken aan een vervolg. De uitkomsten hiervan nemen we mee in de cultuurnota 2017-2020.

---

1. ZORGEN VOOR EEN

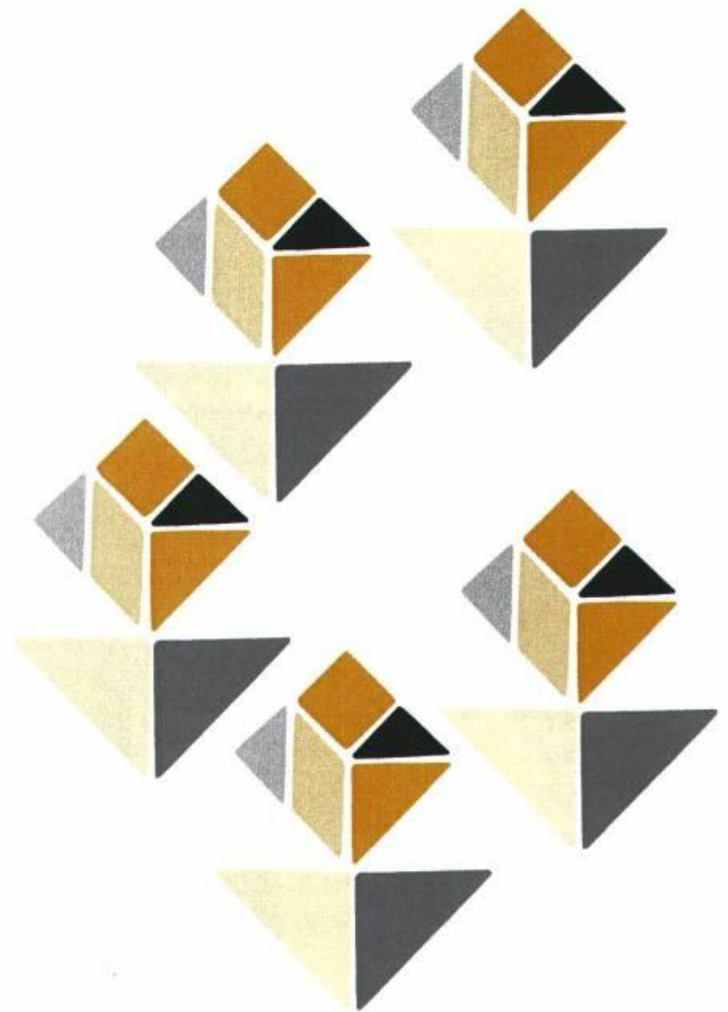
BRUISENDE STAD

Groningen heeft een krachtig cultuurprofiel met een (inter)nationale uitstraling. Het aanbod onderscheidt zich door artistieke kwaliteit, diversiteit en waar mogelijk een complete culturele keten. Dat wil zeggen dat alle schakels binnen een culturele discipline aanwezig zijn, van talentontwikkeling en educatie tot productie en presentatie, van amateurkunst tot vakopleiding. Cultuur zorgt voor een levendige stad. Stadgers, bezoekers en bedrijven waarderen ons bijzondere cultuuraanbod, de historische binnenstad en het jonge, bruisende stadsleven. Juist deze combinatie maakt Groningen zo'n geweldige stad om te bezoeken of in te wonen, werken of studeren. Dit willen we koesteren, stimuleren, nog zichtbaarder maken en trots uitdragen. Het culturele profiel van Groningen beperkt zich niet tot één kunstvorm zoals dans of pop: vrijwel elke discipline biedt een instelling van nationale topkwaliteit. We zien deze diversiteit als een grote kracht, evenals de wisselwerking, zowel onderling als met andere sectoren. De uitdaging is deze kracht, die voor een belangrijk deel ons nationale gezicht bepaalt, te bewaken en uit te bouwen. Dat vraagt om een sterke culturele infrastructuur en voldoende ruimte om te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Zo willen we er, samen met de sector, voor zorgen dat Groningen een sterke en aantrekkelijke cultuurstad blijft.

Popvisie en podiumkunstonderzoek

Zoals we in onze brieven aan de raad hebben gemeld, willen we onderzoek doen naar de beste invulling van en relatie tussen Martiniplaza en De Oosterpoort en Stadsschouwburg. Dit onderzoek breiden we uit naar alle grote podiuminstellingen in onze stad (Simplon, Grand en Vera). Hoofdvraag hierbij is hoe we infrastructuur op het gebied van de podiumkunsten het beste kunnen vormgeven in het belang van onze stad. Daarbij gaat het zowel om de programmering als de organisatie. De uitkomsten van het onderzoek, die we dit jaar verwachten, betrekken we bij het opstellen van de cultuurnota 2017-2020. De uitkomsten zijn eveneens relevant voor de discussie rond de verzelfstandiging van de werkmaatschappijen.

---

2. ZORGEN VOOR EEN

CITY OF TALENT

Met zijn vele kennis- en cultuurinstellingen, hoogopgeleide bevolking en constante instroom van jong (internationaal) creatief talent is Groningen met recht een 'city of talent'. Jonge Harten, Noorderzon, Academie Minerva en Eurosonic/Noorderslag zijn voorbeelden van kweekvijvers voor cultuurtalent. Deze omgeving zorgt voor ontmoeting en cross overs, die leiden tot nieuwe kunstvormen en innovatie op andere terreinen. Wij willen ons de komende cultuurnotaperiode profileren als *de* culturele 'city of talent' van Nederland. We blijven er hard aan werken om het inspirerende klimaat van de stad te behouden en jong talent de kans te bieden zich hier te ontwikkelen. We bouwen dus verder aan waar we goed in zijn. Dat willen we doen met een nieuw samenhangend programma, dat de huidige initiatieven voor talentontwikkeling aanvult, versterkt en verbindt. Ook willen we dat toptalent niet alleen gebruik kan maken van de faciliteiten in onze stad, maar in het hele noorden. Samen met de kennisinstellingen zetten we ons in om Groningen zichtbaar te maken als City of talent. Cultuureducatie draagt hieraan bij. Het vroeg herkennen, ondersteunen en koesteren van creatieve gaven, biedt kinderen de kans zich te ontwikkelen tot het cultuurtalent van morgen.

---

3. KUNST EN CULTUUR

VOOR IEDEREEN

Kunst en cultuur moeten toegankelijk zijn voor iedereen, ongeacht leeftijd, inkomen of de wijk waarin iemand woont. Dat bedoelen we óók letterlijk: kunst en cultuur moeten niet alleen te ervaren zijn binnen vier muren, maar net zo goed in de openbare ruimte. We vinden het belangrijk dat Stadgers ook zélf aan kunst en cultuur doen. Individueel of in groepsverband kunnen zij zich zo ontplooiën en plezier ervaren in het ontdekken, ontwikkelen en presenteren van hun talent. Het resultaat is weer door andere Stadgers te beleven en draagt bij aan een creatieve stad. We koesteren ons rijke amateurleven en willen aansluiten bij wat amateurverenigingen en kunstenaars nodig hebben. In Groningen krijgt iedereen de kans zijn talenten te ontplooiën. Cultuureducatie speelt hierin een belangrijke rol. Door cultuur op school te integreren, leren kinderen niet alleen traditionele kennis en vaardigheden, maar ontwikkelen ze creatieve '21st century skills', onontbeerlijk voor de wereld én de banen van morgen. Kunst en cultuur dragen zo bij aan Stadgers die goed toegerust zijn op de (nabije) toekomst en hier mogelijk in kunnen excelleren. We realiseren ons dat de wereld snel verandert. Oude sociale verbanden verdwijnen, de digitale revolutie zorgt voor nieuwe manieren van communicatie. Niet elke Stadger lukt het goed in deze veranderingen mee te gaan. We vinden het van belang dat Stadgers goed geïnformeerd zijn en volwaardig kunnen meedraaien in de samenleving. Cultuur en media zijn hierin onmisbaar. Met de minister vinden wij dat het bestaansrecht van kunstenaars en culturele instellingen niet alleen in de sector zelf ligt, maar in de verbinding met de samenleving⁶. Maatschappelijke vraagstukken op bijvoorbeeld het gebied van zorg, duurzaamheid, krimp of vergrijzing worden steeds complexer. Mogelijk oplossingen vragen om innovatie en creativiteit, bij uitstek een kracht van de creatieve sector.

---

⁶ *Cultuur beweegt. De betekenis van cultuur in een veranderende samenleving*, brief van minister Bussemaker (juni 2013)

---

4. CULTUUR

OVER GRENZEN HEEN

Zoals gezegd is de cross-over een bepalende kracht van cultuurstad Groningen. Juist de kwaliteit, omvang en verscheidenheid van ons culturaanbod nodigt uit tot het aangaan van nieuwe verbanden. Niet alleen binnen de eigen discipline of sector, maar ook daarbuiten. Nieuwe of zich verdiepende coalities met kennisinstellingen, bedrijfsleven, publiek en maatschappelijke organisaties kunnen kunst en cultuur extra betekenis geven, nieuwe belangstelling voor kunst en cultuur genereren, en het cultuurprofiel van Groningen nog meer onderscheidend maken. Dat kan bijvoorbeeld leiden tot een (combinatie van een) artistieke, maatschappelijke, economische of ruimtelijke opbrengst. In deze grensoverschrijdende samenwerkingen zien wij bij uitstek kansen voor nieuw talent. Deze uitdaging geldt niet alleen voor de cultuursector, maar ook voor ons als overheid. Zo willen we kunst en cultuur meer verbinden aan maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen in onze stad, zoals in het historisch kwartier, het Ebbingekwartier of de herinrichting van het stationsgebied. Deze verbindingen zetten we graag kracht bij door coalities te smeden en versterken in stedelijk, regionaal én noordelijk verband. Zo werken we aan een Noord-Nederlands cultuurconvenant, waarin we gezamenlijke ambities en intenties vastleggen op het gebied van kunst en cultuur in Groningen, Friesland en Drenthe. We willen hiermee ook één Noordelijk cultuurgezicht tonen naar het Rijk.

ONZE STRATEGIE

WAAR WILLEN WE NAARTOE?

Groningen is een cultuurstad met een breed en hoogwaardig cultuuraanbod en volop kansen voor het ontwikkelen van talent.

Groningen is ook op cultuurgebied een 'city of talent'. We creëren voorwaarden waaronder talent zich kan ontwikkelen en kan doorgroeien. Een culturele infrastructuur van hoge kwaliteit en een zo volledig mogelijke creatieve keten zijn hiervoor onontbeerlijk. Naast onze focus op talent willen we onze positie in de Top 5 van Nederlandse cultuursteden behouden. We zetten daarom in op een hoogwaardig en breed cultuuraanbod, dat bijdraagt aan een goed vestigingsklimaat en een grote aantrekkingskracht heeft op toeristen. In Groningen wordt iedereen in staat gesteld om actief deel te nemen aan de samenleving en zich te ontwikkelen met behulp van kunst en cultuur.

Strategieën

Om onze ambities te realiseren zetten we de volgende zes strategieën in:

- 1 - Ruim baan voor talent
- 2 - Een sterke basis en ruimte voor vernieuwing
- 3 - Nieuwe verbindingen leggen
- 4 - Een leven lang cultuur
- 5 - Samenleven met cultuur
- 6 - Overall cultuur.

1. RUIM BAAN

VOOR TALENT

Waarom?

Groningen, universiteitsstad met veel (internationale) studenten, heeft een groot potentieel aan kennis en creativiteit. We willen ons profileren als *de* culturele City of Talent. Dit versterkt ons huidige profiel en sluit aan bij de stadsbrede strategie van 'city of talent'. De minister stelt dat een gemeente als Groningen hierin een spilfunctie heeft: de plekken waar talenten opgroeien vragen om de aanwezigheid van goede netwerken, ateliers en productie- en presentatieplekken⁷.

Hoe?

- We willen broedplaatsen creëren en ondersteunen waar nieuw talent en nieuwe kunstvormen kunnen worden ontwikkeld, en talent en innovatie kunnen worden getoond.
- We zetten talent in als ambassadeur voor de stad.
- We zetten in op een nieuwe stadsbreed talentenprogramma zoals aangegeven in onze reactie naar de gemeenteraad op het onderzoek naar het Grand Theatre. Dit programma moet huidige initiatieven zoals Station Noord aanvullen, versterken en verbinden.

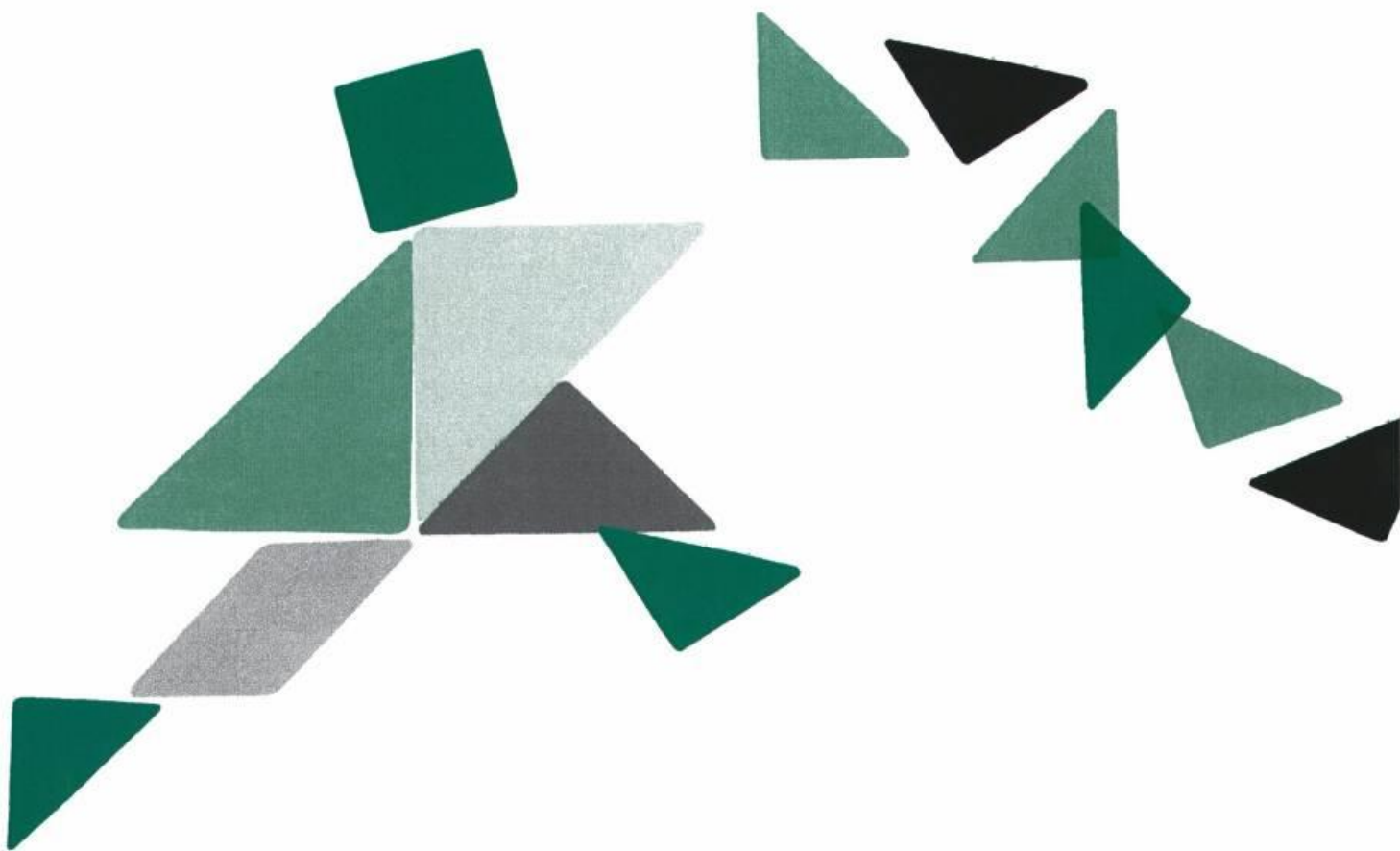
Wat?

- Wij richten een aparte stichting voor talentontwikkeling op met een scoutende en organiserende opdracht. Jonge makers kunnen bovendien bij deze stichting terecht voor artistieke en zakelijke ondersteuning. We stellen een projectleider aan die de betrokken partijen bij elkaar brengt.
- Talentontwikkeling is voor een aantal van onze instellingen een kerntaak. We verwachten inzet om talent te ontdekken en te begeleiden. Wij gaan in overleg met de (co)producerende instellingen zoals Club Guy&Roni, Het Houten Huis, De Noorderlingen, Noorderzon en Jonge Harten, maar vragen ook het NNT en de kunstvakopleidingen met ons mee te denken over de invulling van de stichting voor talentontwikkeling.
- Als stad willen we individueel talent stimuleren. Hiervoor bieden wij stipendia aan en benoemen wij een stadsdichter en een kinderdichter. De winnaars krijgen zo de mogelijkheid nieuwe kennis te vergaren, nieuw publiek te bereiken en zich te ontwikkelen als cultureel ondernemer.
- We zetten in op een goed startersklimaat voor culturele ondernemers.
- We willen Groningen op de kaart zetten als één grote broedplaats, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van leegstaande panden aan de creatieve industrie.

⁷ *Ruimte voor talent in het cultuurbeleid*, brief van de minister, 29 augustus 2014

Bibliotheekvisie

Onze huidige bibliotheekvisie loopt van 2011 tot en met 2016. Op 1 januari 2015 is de nieuwe bibliotheekwet ingegaan. Ook is sinds dat moment de stadsbibliotheek volledig opgegaan in het Groninger Forum. Het bibliotheekwerk staat door de digitalisering en de opkomst van de e-books onder druk. Dat vraagt om aangepast beleid. In december 2015 willen we de nieuwe bibliotheekvisie 2016-2021 laten vaststellen door de raad.

---

2. EEN STERKE BASIS EN

RUIMTE VOOR VERNIEUWING

Het behoud van onze positie als bruisende cultuurstad en het realiseren van onze ambities vraagt om een sterke basis. Dat betekent een zo intact mogelijke culturele keten, een betere samenwerking tussen culturele partners en voldoende organisatorische en financiële stevigheid. Daarnaast willen we ruimte houden voor nieuwe initiatieven, stedelijke ontwikkelingen en kansen in bijvoorbeeld de wijken. Vernieuwing is essentieel voor een cultuurstad, en jonge makers en initiatieven vragen om kansen voor groei, ontwikkeling en innovatie. Voor dit alles willen we sterker maken wat sterk moet zijn, en meer ruimte creëren waar ruimte moet zijn.

Hoe?

- ♦ We willen meer flexibele ruimte in ons cultuurbudget. Zo kunnen we beter aansluiten bij ontwikkelingen die zich gedurende de cultuurnotaperiode voordoen, bijvoorbeeld op het gebied van stadsontwikkeling of de vernieuwing van het sociaal domein.
- ♦ We willen 'Groninger cultuurpijlers' aanwijzen, waarmee we voor een langere termijn principeafspraken maken. Het gaat hierbij om instellingen of gezelschappen die per discipline als ankerpunt fungeren voor ons cultuuraanbod. We spreken de intentie uit deze bijvoorbeeld voor een termijn van 10 jaar te financieren en vragen hen in ruil om meer verantwoordelijk richting de keten of kleinere instellingen. Dit kan door het initiatief te nemen tot meer samenwerking - niet alleen binnen de stad, maar ook in de regio en eventueel het landsdeel Noord. Dit langere termijnperspectief gaat gepaard met meer

beleidsvrijheid, zodat instellingen gedurende een langere periode aan veranderingen en nieuw beleid kunnen werken. We verlaten met deze opzet de huidige indeling van Kerninstellingen en Specifieke instellingen. Voor de Cultuurpijlers Groningen stellen we de volgende beoordelingscriteria voor:

- ♦ levert de instelling een bijdrage aan de Groningse culturele infrastructuur;
- ♦ is er sprake van bewezen vertrouwen en kwaliteit;
- ♦ is er sprake van een grote bijdrage aan het stedelijk netwerk;
- ♦ draagt de instelling bij aan ons landelijk profiel als cultuurstad.

Wat?

- ♦ We vragen de Kunstraad advies over welke instellingen kunnen worden aangemerkt als de Cultuurpijlers Groningen. Na selectie willen we met deze instellingen nadere afspraken maken.
- ♦ We bieden de Cultuurpijlers meer inhoudelijke ruimte en het voornemen deze onder gelijke financiële en inhoudelijke omstandigheden de komende tien jaar te deel laten uitmaken van het Groningse cultuurbeleid.
- ♦ We vragen instellingen die deel willen uitmaken van de Groninger Cultuurpijlers in hun beleidsplan aan te geven op welke wijze zij hun grotere rol binnen het netwerk invullen en met wie zij een structureel samenwerkingsverband aangaan.
- ♦ We vragen de Kunstraad advies over de benodigde omvang van het budget voor projectmatige en nieuwe initiatieven.

3. NIEUWE

VERBINDINGEN LEGGEN

Waarom?

Via samenwerking en nieuwe verbindingen kunnen we ons cultuuraanbod en -profiel vergroten en versterken. Juist door samenwerking van verschillende disciplines ontstaan spannende nieuwe projecten, die bijdragen aan een bredere acceptatie van de waarde van cultuur en een specifiekere imago van cultuurstad Groningen. We vinden dat de culturele sector nog meer kan aansluiten bij andere sectoren en initiatieven vanuit de onderzoekende houding die cultuur eigen is. Ook kan de inzet van cultuur en het promoten van Groningen als onderscheidende cultuurstad van betekenis zijn voor de economie van onze stad en regio. De uitdaging nieuwe verbindingen te zoeken en versterken geldt ook voor de overheden en onderdelen daarvan. Zo begint het verbeteren van de relatie tussen cultuur en stadsontwikkeling of cultuur en het maatschappelijk domein bij onze eigen organisatie, en is ons cultuurprofiel gebaat bij een gezamenlijk optreden van overheden.

Hoe?

- ♦ We willen onze organisatie beter inzetten voor het verbinden van cultuur en andere beleidsterreinen, zoals stadsontwikkeling en het sociaal domein.
- ♦ We willen de verhouding tussen 'Stad en Ommeland' verbeteren en nog intensiever samenwerken met de provincie.
- ♦ We willen intensiever samenwerken met het bedrijfsleven.
- ♦ We promoten cultuur als belangrijke bijdrage aan het creëren van een goed vestigingsklimaat en zien cultuur als basisingrediënt voor 'city marketing'.
- ♦ We intensiveren de culturele samenwerking in Noord Nederland en dienen hiervoor een plan in bij het Rijk
- ♦ We willen van andere steden leren, bijvoorbeeld als het gaat om het afstemmen van culturele functies.

Wat?

- ♦ Voor meer Noordelijke samenwerking willen we komen tot een regionaal cultuurconvenant tussen stedelijke Regio (NG4 en 3 provincie) en het Rijk. De Raad van Cultuur adviseert het stelsel na 2020 op deze wijze in te richten. Wij willen hier komende periode al mee starten.
- ♦ We stellen een gezamenlijke agenda op met de Noordelijke partners, in het bijzonder met de provincie Groningen.
- ♦ We onderzoeken intern de mogelijkheden voor een meer integraal beleid als het gaat om cultuur en andere domeinen.

Kerninstellingen

In de huidige cultuurnotaperiode is een aantal van onze kerninstellingen, zoals de Oosterpoort en De Stadsschouwburg (OPSB), alleen inhoudelijk beoordeeld door de Kunstraad. Voor de cultuurnota 2017-2020 willen we alle instellingen die we voor de programmering financieren op gelijke wijze laten beoordelen door de Kunstraad. Het Groninger Forum volgt hierbij vanwege de actuele ontwikkelingen een separaat traject. De stadsbibliotheek laten we als volledig functionerend onderdeel van het Forum wel inhoudelijk beoordelen door de Kunstraad.

CULTUUR

Waarom?

Cultuuronderwijs is essentieel voor de ontwikkeling van kinderen. Het laat hen kennismaken met de rijkdom van kunst en cultuur én brengt hen creatieve vaardigheden bij die van belang zijn voor hun persoonlijke ontwikkeling en hun toekomstige positie op de arbeidsmarkt. We sluiten aan bij de ambitie om cultuur terug te brengen 'in het hart van het onderwijs'⁸ en hebben hiertoe langjarige afspraken met het Rijk⁹. School is immers bij uitstek de plek voor een vroegtijdig contact met kunst en cultuur. Recent onderzoek wees echter uit dat de omslag naar vraaggericht werken nog niet heeft plaatsgehad en doorlopende leerlijnen en een samenhangend cultuurmenu nog geen gemeengoed zijn¹⁰. We zetten niet alleen in op cultuuronderwijs op scholen, maar vinden ook van belang dat we goed geïnformeerde burgers hebben. We sluiten aan bij de Europese doelstelling van een leven lang leren en staan voor dat Stadgers 21st century skills ontwikkelen. In Groningen krijgt iedereen de kans om zich te ontwikkelen met behulp van kunst en cultuur.

Hoe?

- We willen het bereik en de kwaliteit van cultuuronderwijs verder vergroten.
- We sluiten aan bij de landelijke impuls Muziekonderwijs, waarvoor het Rijk en private partijen samen 50 miljoen euro investeren in de periode 2015-2020.
- We willen een goed educatieaanbod bij instellingen die hier sterk in zijn en/of een centrale plek innemen in ons cultuur-aanbod.
- We willen zorgen voor goed geïnformeerde burgers door een goed media-aanbod (bibliotheek en omroep).
- We willen voor Stadgers die hiertoe zelf niet de kans hebben in staat stellen deel te nemen aan cultuur en zich te ontwikkelen met behulp van kunst en cultuur.
- We willen Stadgers kennis bijbrengen van de geschiedenis van de eigen stad en regio.
- We willen achterstanden bestrijden op het gebied van taal en mediawijsheid.
- We willen het cursusaanbod op het gebied van kunst en cultuur toegankelijk houden, en daarbij aandacht hebben voor private aanbieders.
- We willen ons amateurkunstbeleid afstemmen op de behoeften van verenigingen en individuele beoefenaars.

Wat?

- We vergroten het bereik en de kwaliteit van cultuuronderwijs op scholen. Ons instrument hiervoor is Cultuureducatie met kwaliteit.

⁸ Onderwijsraad en Raad voor Cultuur, *Advies cultuureducatie: Leren, creëren, inspireren!* (2012)

⁹ In het Bestuurlijk kader Cultuur en Onderwijs hebben we met het Rijk afgesproken in de periode 2013-2023 samen te werken aan het verbeteren en implementeren van cultuuronderwijs.

¹⁰ Oberon, *Monitor cultuuronderwijs in het primair onderwijs & programma Cultuureducatie met kwaliteit* (2013-2014)

- We gaan in gesprek met Vrijdag over een optimale inzet van het cursusaanbod.
- We gaan in gesprek met amateurverenigingen en -beoefenaars over de optimale inzet van het gemeentelijke amateurkunstbudget.
- We blijven investeren in de Cultuurkaart voor het voortgezet onderwijs.

Impuls Muziekonderwijs

De afgelopen jaren is veel onderzoek gedaan naar de effecten van muziekeducatie. Er is steeds meer zicht op de invloed van muziek op hersenontwikkeling. Zelf muziek maken heeft aanzienlijk meer impact dan passief luisteren naar muziek. Muziekles traint kinderen in vaardigheden als luisteren, taalverwerving, leesvaardigheid en emotionele intelligentie. Er is dus al veel aandacht voor muziekles in de klas, maar het kan nog veel beter. Daarvoor heeft het Rijk in samenwerking met particuliere partijen de Impuls Muziekonderwijs ontwikkeld. Vanaf najaar 2015 kunnen scholen die een stevige impuls willen geven aan hun muziekonderwijs subsidie aanvragen bij het Fonds voor Cultuurparticipatie. Met de subsidieregeling Impuls Muziekonderwijs kunnen scholen de mensen voor de klas trainen in het geven van muziekonderwijs en samenwerken met partijen uit het muzikveld, zoals muziekscholen, harmonieën, brassbands, fanfares, orkesten en poppodia. Als gemeente willen we zoveel mogelijk scholen in Groningen laten aansluiten bij deze regeling.

Amateurkunst

We zien amateurkunst als een voorname pijler van cultuurstad Groningen. Zingen, schilderen of een instrument bespelen draagt bij aan creatieve stad, talentontwikkeling, plezier en een gevoel van saamhorigheid. In 2014 hebben we op aangeven van het amateurveld de gemeentelijke subsidieregelingen voor amateurkunst aangepast. Zo werd het aantal regelingen teruggebracht van vier naar twee. Met het amateurveld willen we in gesprek om te kijken of deze herziening op de beste manier bijdraagt aan onze gemeenschappelijke doelstellingen. We willen het amateurklimaat zoveel mogelijk bevorderen en daarmee bijdragen aan onze ambitie als City of talent.

Creatieve Industrie

We willen in onze City of talent de krachten bundelen met kunstenaars/creatieven, kennis- en presentatie-instellingen. Zo zorgen we ervoor dat nieuwe ideeën die voortdurend opborrelen daadwerkelijk omgezet kunnen worden in innovaties en verdienmodellen. Creativiteit biedt ook kansen voor industrie. We willen de raakvlakken tussen cultuur en creativiteit beter benutten en jong talent laten aanhaken bij de creatieve industrie. Dat doen we vooral door een platform te bieden voor het delen van kennis en het vergroten van het (internationale) netwerk. Met onze noordelijke partners willen we meer kansen creëren voor de muziekindustrie zoals beschreven in de Popvisie. We nemen samen met kennisinstellingen en bedrijven deel aan Europese projecten om innovaties op het raakvlak van kunst, technologie, duurzaamheid en design te versnellen.

5. SAMENLEVEN MET CULTUUR

Waarom?

Als gemeente werken we aan een brede strategische agenda binnen het sociaal domein. Cultuur kan hieraan een belangrijke bijdrage leveren in autonome vorm of in een – al dan niet te ontwikkelen – maatschappelijke variant. Dit vraagt om meer samenwerking, onderzoek en experimentele verbanden met andere partijen uit het sociaal domein, zoals de Jeugdzorg en de ouderenzorg. We willen zo aansluiten bij de ambities van de minister, die de relatie tussen cultuur en andere domeinen wil versterken en cultuur aanmoedigt nieuwe coalities aan te gaan¹.

Hoe?

- ♦ We willen cultuur verbinden aan maatschappelijke thema's als healthy ageing. Zo kunnen ouderen van cultuur profiteren als consument, actief deelnemer of vrijwilliger, maar ook door de inzet van cultuur bij eenzaamheid of fysieke klachten.
- ♦ We willen cultuur inzetten als middel voor ontmoeting en debat.
- ♦ We willen culturele instellingen uitdagen om hun waarde voor het bredere maatschappelijke domein te bewijzen en verder in te zetten.

Wat?

- ♦ We zetten in op de ontwikkeling van een brede strategische agenda binnen het sociaal domein.
- ♦ We onderzoeken de mogelijkheden voor cofinanciering van uit andere terreinen zoals welzijn, jeugd of sociale zaken.

6. OVERAL CULTUUR

Waarom?

In onze visie moet Groningen als cultuurstad 'cultuur ademen'. Zo moet cultuur onderdeel zijn van het straatbeeld, de binnenstad en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Voor het in stand houden en verder ontwikkelen van Groningen als bruisende cultuurstad, is het van belang op te trekken met partners binnen en buiten de gemeente die hieraan vanuit hun eigen kracht kunnen bijdragen¹¹.

Hoe?

- ♦ We willen inzetten op 'de stad als podium', bijvoorbeeld door openbare repetities of andersoortige activiteiten van culturele partners in het weekend. Daarbij is de binnenstad onze 'huiskamer' waar iedereen op een laagdrempelige wijze met cultuur in aanraking kan komen.
- ♦ We willen cultuur integraal onderdeel maken van onze stadsontwikkeling, door deze vanaf aanvang te betrekken bij grote stadsprojecten of in te zetten om gebieden te laten oplevend.
- ♦ We willen in de stad een cultuuraanbod van topkwaliteit met een landelijke uitstraling.
- ♦ We willen citymarketing nog meer verbinden met cultuur en ons nog meer profileren met onze culturele kwaliteit, authenticiteit en sterke basis.
- ♦ We willen inzetten op het bereiken van meer en nieuw publiek voor kunst en cultuur, bijvoorbeeld door de inzet van social media en crowdfunding.

Wat?

- ♦ We vragen instellingen na te denken over meer openbare uitingen van kunst. Dit hoeven geen volledige producties te zijn, maar kan ook gaan om repetities of kleine experimenten.
- ♦ We ontwikkelen een visie op het verbinden van ruimte en cultuur. Zo willen we onderzoeken of het mogelijk is weer een budget voor cultuur in de openbare ruimte op te nemen bij grote stadsontwikkelingsprojecten, en kijken we of er een meer integrale inspanning mogelijk is rond de huisvesting van cultuur op bijvoorbeeld het Ebbingekwartier, het Suikerunierterrein en het historische kwartier rond het Noordelijk Scheepvaartmuseum.
- ♦ We blijven inzetten op de creatieve industrie, zoals het voorzetten van de Creative City Challenge (Europees project, gericht op innovatie) en het in Noordelijk verband bevorderen van de muziekindustrie.
- ♦ We blijven inzetten in op het verder aanboren van nieuwe geldstromen voor cultuur, zoals crowdfunding en sponsoring vanuit het bedrijfsleven.

¹¹ *Cultuur verbindt. Een ruime blik op cultuurbeleid*, brief van minister Bussemaker, 8 juli 2014.

PLANNING

PROCES KADERNOTA CULTUUR

2015

Vaststellen concept kadernota cultuur door college	2 JUNI
Inspreekperiode kadernota	10 JUNI T/M 14 JULI
Vaststellen kadernota door college	15 SEPTEMBER
Bespreken kadernota in raadscommissie O&W	7 OKTOBER
Vaststellen kadernota door raad	28 OKTOBER

PROCES CULTUURNOTA 2017-2020

2016

Deadline beleidsplannen cultuurinstellingen	1 JANUARI
Deadline beleidsplannen Rijksgesubsidieerde instellingen	1 FEBRUARI
Cultuurnota-advies Kunstraad gereed	27 MEI
Vaststellen concept cultuurnota door college	30 AUGUSTUS
Raadpleging cultuurveld over concept-cultuurnota	BEGIN SEPTEMBER
Vaststellen cultuurnota door college	11 OKTOBER
Bespreken cultuurnota raadscommissie O&W	NOVEMBER
Vaststellen cultuurnota door raad	NOVEMBER

FINANCIIEEL KADER

Het totale budget voor onze cultuurnota 2017-2020 bedraagt ongeveer 30 miljoen euro. We vragen de Kunstraad met het oog op onze ambities te adviseren over de best mogelijke verdeling. In ons cultuurbudget willen we in elk geval ruimte houden voor de huisvestingsproblematiek, het ondersteunen van broedplaatsen, talentontwikkeling en voldoende vernieuwing. Daarvoor willen we ook het extra geld inzetten dat we vanuit ons coalitieakkoord voor cultuur hebben gereserveerd (750.000 euro structureel). We zijn wel genoodzaakt te melden dat bewegingen vanuit het Rijk of bezuinigingen die onze hele gemeente bestrijken te allen tijde van invloed kunnen zijn op ons beschikbare cultuurbudget.

